

ПРОДУКТИВНІСТЬ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ ЗАЛЕЖНО ВІД СИСТЕМИ УДОБРЕННЯ ТА ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ

Чернелівська О. О. * - кандидат сільськогосподарських наук,
Сичук Л. В. ** — кандидат технічних наук,
Дзюбенко І. М. * - науковий співробітник,
Наконечний В. О. * — молодший науковий співробітник
* Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН
** Волинська державна сільськогосподарська дослідна станція НААН
Вступ. У статті висвітлені результати досліджень продуктивності буряків цукрових залежно від системи удобрення та обробітку ґрунту. **Висновки.** Застосування обробітку ґрунту на глибину 20–22 см або мілкої дискової на глибину 10–12 см та системи удобрення посівів — N60–180 P60–180 K 60–180 + N17–51 + побічна продукція, забезпечує урожайність буряків цукрових 46,6–61,4 т/га за рівня цукристості коренеплодів 17,8–18,7%, забезпечуючи прибуток 8,8–11,6 тис. грн./га за рентабельності вирощування від 66 до 107%.

Ключові слова: буряки цукрові, продуктивність, система удобрення, обробіток ґрунту, економічна ефективність.

ABSTRACT

Productivity of sugar beet as affected by fertilization system and soil tillage.

Chernelivska O., Sychuk L., Dziubenko I., Nakonechnyi V.
The purpose. In this article, the results of a research on the sugar beet productivity as affected by system of fertilization and soil treatment are presented.
Conclusions. Soil treatment to a depth of 20–22 cm or shallow disking to a depth of 10–12 cm and fertilization N30–180P30–180K30–180 + N17–51 + by-products provided root yield of 46.6–61.4 t/ha at sugar content of roots of 17.8–18.7% and ensured a profit of UAH 8,800–11,600 per hectare and profitability from 66 to 107%.
Key words: sugar beet, productivity, fertilization system, soil tillage, economical efficiency.

ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЕФЕКТИВНОГО ВИРОБНИЦТВА ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ І ЯКІСНОГО ЦУКРУ

ГІЗБУЛЛІН Н. Г.,

д.с.-г. наук, член-корр. НААН України, професор (Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків)

Такі проблеми, що винесені в заголовок статті, всебічно були розглянуті на III Міжнародному конгресі «Sugar Word 2019», який відбувся 27 лютого 2019 року в м. Бровари. В роботі конгресу брали участь 450 виробників переробників цукрових буряків, міжнародних експертів, представників комерційних компаній, науковців. Паралельно працювали дві секції:

1. Ринку цукру та технологія його виробництва;
2. Технологія вирощування цукрових буряків.

Відкриваючи конгрес, А. Дикун (голова правління НАЦУ «Укрцукор») наголосив: бурякоцукрова галузь України розвивається, незважаючи на несприятливу кон'юнктуру ринку цукру, відсутність фінансової підтримки держави. Галузь забезпечує продовольчу безпеку, знаходиться на другому місці в агросекторі по сплаті податків в Україні. Багато цукрових заводів, які збільшили потужність, і деякі з них перейшли на альтернативні види палива, зокрема на біогаз. В доповідях Р. Бутило (заст. голови правління «Укрцукор»), В. Долінського (аналітик сировинних ринків та сільського господарства, «Укрцукор») було відмічено, що з року в рік урожайність цукрових буряків в Україні зростає, а минулого року вона досягла рекордного показника — 49,8 т/га, що на 3,3 т/га більше ніж у 2017 р. Між іншим, у 2010 р. урожайність коренеплодів цієї культури була менше 30 т/га, у 2013 р. — 39 т/га, у 2015 р. — 44 т/га. Серед областей України максимальну врожайність

цукрових буряків у 2018 р. отримали бурякозійні господарства Львівської області — 60,8 т/га.

У 2018 р. в Україні цукру вироблено 1,82 млн. т, що на 15% менше, ніж у 2017 р. через зниження цукристості коренеплодів, зменшення посівних площ цукрових буряків. Але для забезпечення внутрішнього ринку цукру вистачить, дефіциту на полицях крамниць не буде. Навпаки буде спостерігатись зростання перехідних запасів цукру за рахунок накопиченого не реалізованого експортного потенціалу.

У 2019 р. (відповідно до прогнозу «Укрцукор») виробництво цукру в Україні очікується в межах 1,5–1,6 млн. т, площа посівів цукрових буряків становитиме 230 тис. га, що на 25% менше, ніж у 2018 р. Кількість працюючих цукрових заводів у 2019/2020 МР буде скорочено до 34–35 проти 42 заводів, які були задіяні у 2018/2019 МР. Вважається, що виробленого цукру вистачить для забезпечення внутрішніх потреб і реалізації зовнішньоекономічних контрактів.

На конгресі було заслухано велику кількість доповідей. Так, на секції 2 «Технологія вирощування цукрових буряків» було оголошено 16 доповідей на актуальні теми: технологічні аспекти передпосівного обробітку ґрунту та посіву цукрових буряків; секрети успішного живлення цукрових буряків; нові підходи в захисті цукрових буряків проти бур'янів і шкідників від компанії «Байер»; квадратно-гніздовий та інші новітні рішення посіву цукрових буряків; німецькі технології вирощування буряків; боротьба з гнилями цукрових буряків; комплексний підхід при впровадженні точного землеробства та на інші теми. Всі доповіді були цікавими і корисними для виробників цукросировини.

У цілому конгрес був організований дуже добре. Його учасники отримали про-

спекти від комерційних компаній, які є поставачальниками якісного насіння нових гібридів, сучасних засобів захисту рослин, технічних засобів для виконання агротехнічних заходів вирощування та збирання цукрових буряків. Було забезпечено синхронний переклад англійською мовою доповідей на українську.

Насамкінець, хотілося б висловити своє ставлення щодо скорочення посівних площ цукрових буряків в Україні. Вважаю, що це тимчасове явище. У перспективі площі під цукровими буряками значно збільшаться, тому що ця біоенергетична культура є цінним джерелом сировини для виробництва біоетанолу. За розрахунками Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН (Роїк М. В., Ганженко О. М., та ін.) з одного гектара за урожайності коренеплодів 60 т/га можна отримати понад 4,3 т/га (майже 5,5 тис. літрів/га) біоетанолу. Виробництво біоетанолу на модернізованих цукрових заводах дозволить відродити в Україні галузь буряківництва та стабілізувати посівні площі на високому рівні.

Вже сьогодні бум із будівництва біогазових комплексів на цукрових заводах України свідчить, що цукрові буряки — важлива біоенергетична культура. На таких цукрових заводах, як Глобинський, Рокитнянський, Теофіпільський та ін. максимально ефективно використовується побічний продукт цукрового виробництва — жом. Відомо, що кількість цукрового жому, що утворюється при виробництві цукру становить близько 80% від обсягу буряків, що переробляється. Одночасно з виробництвом електроенергії та тепла, біогазовий комплекс на цукровому заводі вироблятиме органічне добриво, тому виробництво біогазу практично безвідходне.

У цілому буряківництво України має велике майбутнє.